

ปัญหาและกลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาอังกฤษเป็นไทย ของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษา

Problems of Translation and Strategies for English into Thai Academic Text Translation of Students Majoring in English Education

สุพรรณณี อาศัยราช¹, ทศนีย์ จันตียะ², จิราภรณ์ กาแก้ว²
Suphannee Arsairach¹, Tassanee Juntiya², Jiraporn Kakaew²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาอังกฤษเป็นไทยของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา 2) เพื่อศึกษากลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาอังกฤษเป็นไทยของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผู้วิจัยวิเคราะห์บทแปลของบทความทางการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ระดับปฐมวัยจำนวน 11 เรื่อง โดยเก็บข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารเทียบเคียงระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำร้อยละและความถี่ ผู้วิจัยพบกลวิธีการแปลแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับคำและระดับโครงสร้าง กลวิธีแปลในระดับคำที่ผู้แปลใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การเติมคำอธิบาย (ร้อยละ 28.57) การเลือกใช้คำตามบริบท (ร้อยละ 21.43) และการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป (ร้อยละ 17.86) ตามลำดับ สำหรับกลวิธีการแปลในระดับโครงสร้าง กลวิธีที่พบมากที่สุด ได้แก่ การเปลี่ยนโครงสร้างของคำ (ร้อยละ 21.79) ลำดับต่อมาคือ การทับศัพท์ (ร้อยละ 17.95) และการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี (ร้อยละ 14.10) ส่วนปัญหาในการแปล ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้แปลจำนวน 4 คน และลำดับความถี่ปัญหาที่ผู้แปลประสบจากมากไปน้อยพบว่า ปัญหาคือ การขาดความรู้ทางด้านโครงสร้างและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ การเลือกใช้คำ การขาดความรู้ทางด้านวัฒนธรรมเจ้าของภาษาหรือความรู้เฉพาะทาง อีกทั้งเวลาในการแปลยังเป็นข้อจำกัด ส่งผลให้เกิดการแปลขาด แปลคลาดเคลื่อน และแปลเกิน ซึ่งทำให้ความหมายผิดเพี้ยน

คำสำคัญ: ปัญหาการแปล, กลวิธีการแปล, การแปลบทความทางการศึกษา

¹ ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
Language Center, ValayaAlongkornRajabhat University under the Patronage
E-mail : namoysuphannee@yahoo.com

² คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University

Abstract

The research aimed to 1) investigate the students' problems while translating; and 2) analyze the translation strategies for translating academic texts of students majoring in English Education, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University KampeangSaen Campus. Eleven academic texts in the area of early childhood education were selected as the sample. The research collected the data by analyzing equivalences between original language and target language. The analyzed data was presented by percentages and frequency. At the lexical level, the result shown that the top-three strategies found to be used most frequently were giving the short explanation (28.57 %), word selection in context (21.43%) and words or idiom omission (17.86%). Furthermore, at the structure level, the three strategies appeared most frequently were changing word structure (21.79%), transcription (17.95%) and rearranging word order in phrases or sentences (14.10%). According to interviewing to 4 translators, the researcher sorted this data based on frequency in descending order. The problems of translation were revealed that some statements were omitted without translation; moreover, meanings of the texts were inaccurate or error. Causes of these ineffective translated texts consisted of translators' lacks of English structures and background knowledge on culture and specific terms, as well as, lack of time for considering the grammar and searching for the information needed to.

Keywords: Problems of Translation, Strategies for Translation, Academic Text Translation

บทนำ

การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายและรูปแบบของการเสนอความหมาย ดังนั้นการแปลจึงสัมพันธ์กับภาษาอย่างใกล้ชิดในการนำภาษามาใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อให้ถ่ายทอดความหมายและรูปแบบของความหมายประสบผลสำเร็จ การแปลเปรียบเสมือนสื่อหลักที่มีบทบาทในการถ่ายทอดข้อมูลความรู้ระหว่างชนชาติที่ใช้ภาษาต่างกัน และเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์อื่นๆ อย่างมาก เช่น การแปลกับภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ การแปลกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม การแปลกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้การแปลยังเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการวัดความรู้ทางภาษาของผู้เรียนภาษาต่างประเทศด้วยเพราะบทแปลจำเป็นต้องได้รับการประเมินผลเพื่อวัดความถูกต้องของความหมายและการถ่ายทอด ซึ่งคุณภาพของบทแปลจะสะท้อนความสามารถทางภาษาของผู้แปล (กาญจนา นาคสกุล 2541; สัจฉวี สายบัว, 2550; House, 2011; Dungan, 2011; Gewertz, 2012) ด้วยเหตุนี้การแปลจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนในสาขาภาษาอังกฤษศึกษา เพราะนอกจากจะสามารถสะท้อนความรู้ของผู้เรียนในฐานะผู้แปลแล้ว ผู้เรียนยังจำเป็นต้องค้นคว้าหาความรู้บทความทางการศึกษา งานวิจัย หรือตำราภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่ตนเองศึกษาอยู่ ซึ่งเอกสารทางวิชาการเหล่านี้มีผู้แปลออกเป็นภาษาไทยและตีพิมพ์เป็นจำนวนน้อยมาก บ่อยครั้งผู้สอนจำเป็นต้องให้ผู้เรียนแปลเอกสารเหล่านั้นออกมาด้วยตนเอง และนำมารวบรวมเป็นเล่มเพื่อนำมาใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนต่อไป (เพียงจันทร์ โมฟเพ็ทท์, 2558)

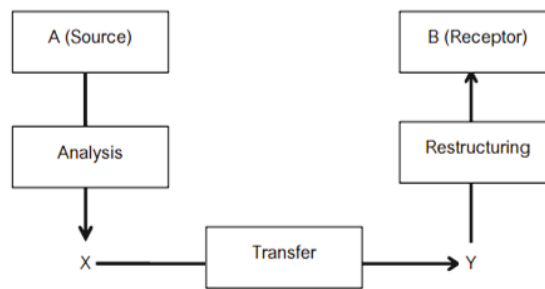
การแปลเอกสารทางวิชาการนอกจากจะเป็นทักษะที่สำคัญต่อผู้เรียนสาขาภาษาอังกฤษศึกษาเพราะต้องใช้เพื่อวัดระดับความรู้ของตนเอง ผู้เรียนยังต้องนำทักษะการแปลไปใช้ในการสอนหรือค้นคว้าข้อมูลที่สอดคล้องกับวิชาชีพของตนเองเพิ่มเติมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม กระบวนการแปลถือเป็นเพียงหมวดวิชาย่อยในหลักสูตรสาขาภาษาอังกฤษศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เท่านั้น ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ฝึกฝนซ้ำๆ เท่าที่ควร จึงการขาดโอกาสนำความรู้ด้านภาษาของตนเองมาใช้ในการฝึกปฏิบัติการแปลจริงเป็นประจำ ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัญหาและกลวิธีการแปลเอกสารทางวิชาการด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษา เนื่องจากเอกสารดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพของผู้เรียน หากผู้เรียนประสบปัญหาการแปล และไม่สามารถแก้ปัญหาได้ อาจส่งผลต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ของตนเองต่อไปในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาปัญหาข้างต้น เพื่อค้นหาและนำเสนอวิธีสอนเพื่อแก้ปัญหาได้ในลำดับถัดไปอันจะส่งผลให้การเรียน การศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำข้อแก้ไขนี้ไปประยุกต์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้และการฝึกสอนของตนเองได้อีกด้วย

ลักษณะที่สำคัญของเอกสารทางวิชาการคือ ต้องนำเสนอความจริงที่ชัดเจน ซึ่งผู้อ่านหรือผู้ใช้งานมีจุดประสงค์อ่านเพื่อนำความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อมูลและอื่นๆ ไปใช้ประโยชน์โดยตรง เช่น วิทยากรสาขาต่าง ๆ เอกสารทางกฎหมาย ซึ่งอาจอยู่ในรูปของตำราวิชาการ หนังสือ งานวิจัย รายงานการประชุมทางวิชาการ จึงต้องเลือกใช้วิธีการแปลโดยคำนึงถึงการเรียบเรียงถ้อยคำให้สอดคล้องกับภาษาต้นฉบับ และบางครั้งต้องการอธิบายเพิ่มเติมและเพื่อความเข้าใจยังต้องทำเชิงอรรถด้วย ซึ่งลักษณะภาษาการแปลเอกสารวิชาการสามารถสรุปออกมาได้ 4 ประการดังนี้ (ทิพา เทพอัศวพงศ์, 2547; สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2549)

1. มีความกระชับ ไม่ใช่คำที่ไม่จำเป็น รูปประโยคสั้นๆ ใช้ข้อความที่แสดงความคิดเห็นชัดเจน ไม่กำกวม หรือตีความหมายได้หลายแง่มุม
2. ใช้คำศัพท์เทคนิค (technical terms) หรือคำศัพท์เฉพาะด้าน ทับศัพท์หากไม่มีศัพท์บัญญัติ
3. ใช้ภาษาเรียบง่าย ไม่ใช่สำนวนโวหาร และต้องตรงตามต้นฉบับ
4. มีความสมเหตุสมผล เทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ (equivalence)

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า การแปลเอกสารทางวิชาการเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก ผู้แปลต้องเลือกใช้โครงสร้างของประโยคให้เหมาะสมกับผู้รับสารในภาษาของตน ไม่สามารถแปลคำต่อคำได้ มิฉะนั้นการแปลจะไม่สื่อความหมายที่แท้จริงออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

ไนดา (Nida, 1982) ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการแปลชาวอเมริกันกล่าวว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมาย (meaning) และการถ่ายทอดรูปแบบ (form) ของข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง รูปแบบของการถ่ายทอดความหมายหมายถึงการใช้เสียง คำ วลี หรือประโยค และข้อความ อันประกอบด้วยหลายๆ ประโยค ดังนั้นการเลือกใช้คำ การจัดเรียงองค์ประกอบต่างๆ สีสานของภาษาหรือทำนองการเขียนจึงมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดจากต้นฉบับสู่ภาษาแปล นอกเหนือจากความถูกต้อง ภาษาแปลยังต้องเป็นธรรมชาติ คงอรรถรส และสามารถสร้างอารมณ์ร่วมหรือปฏิกริยาตอบกลับของผู้อ่านได้เทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับเดิมด้วย ซึ่งผู้แปลจำเป็นต้องดำเนินกระบวนการแปลตามขั้นตอนดังแผนภาพเพื่อให้บทแปลสามารถเทียบเคียงกับต้นฉบับได้ ไนดาและเทเบอร์ (Nida and Taber, 1974) ได้สรุปกระบวนการแปลดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กระบวนการแปล (Nida and Taber, 1974)

กระบวนการในการแปลถือเป็นขั้นตอนสำคัญ เพราะผู้แปลจะถ่ายโอนภาษาต้นฉบับมาเป็นภาษาฉบับแปลหรือภาษาปลายทาง หรือเรียกได้ว่าเป็นขั้นตอนที่นำภาษาปลายทางเข้าไปแทนที่ภาษาต้นฉบับ เพื่อให้ผู้รับสารรับรู้และเข้าใจในข้อความหรือสารสนเทศจากต้นฉบับผ่านภาษาแปลกระบวนการแปลไว้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ความหมายและไวยากรณ์ของภาษาต้นฉบับ จุดมุ่งหมายของผู้เขียนก่อนการแปล 2) การถ่ายทอด (Transfer) หลังผ่านการวิเคราะห์แล้วผู้แปลต้องถ่ายทอดสาระสำคัญจากภาษาต้นฉบับสู่ภาษาแปลและ 3) การเขียนโครงสร้างใหม่ (Restructuring) ขั้นตอนนี้ผู้แปลต้องใช้ความสามารถทางด้านภาษา เลือกคำแปล โครงสร้างในภาษาปลายทางที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ภาษาแปลที่เทียบเท่าต้นฉบับ และตอบสนองผู้รับสารได้อย่างเทียบเคียงต้นฉบับ

จะเห็นได้ว่า แนวคิดและกระบวนการแปลของไนดามุ่งความสำคัญที่การแปลแบบรักษาความหมาย (non-literal translation, meaning-based translation, idiomatic translation) มากกว่าการแปลแบบคำต่อคำ (word for word) ดังนั้นผู้แปลจำเป็นต้องถ่ายทอดความคิดจากต้นฉบับมาเป็นภาษาแปลได้อย่างถูกต้อง ไม่ผิดความหมายเดิม ผู้แปลยังต้องสามารถเลือกใช้คำ สำนวนภาษาที่เหมาะสม สละสลวย เป็นธรรมชาติ เพื่อให้ภาษาแปลสามารถถ่ายทอดออกมาได้เทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับซึ่งสัญจวี สายบัว (2550) ได้นำแนวคิดของไนดา มาประยุกต์ไปสู่กระบวนการปรับบทแปลในบริบทไทยซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับคำ และระดับโครงสร้าง เนื่องจากแนวคิดทฤษฎีการแปลของไนดาสอดคล้องกับประเภทของเอกสารที่เป็นบทความทางการศึกษา อีกทั้งกระบวนการปรับบทแปลได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในบริบทการแปลในภาษาไทยที่เป็นภาษาปลายทางโดยเฉพาะ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีข้างต้นในการวิเคราะห์กลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษา

ในระดับคำ กลวิธีการแปลที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) การเติมคำอธิบาย โดยผู้แปลต้องการให้ข้อมูลสั้นๆ หรือลักษณะนามเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจยิ่งขึ้นในลักษณะที่สั้นกระชับ ไม่ต้องการใส่ข้อมูลจำนวนมากแบบเชิงอรรถ เพราะจะขัดจังหวะการดำเนินเรื่องของผู้อ่าน 2) การเลือกใช้คำตามบริบท โดยเฉพาะในกรณีที่คำในต้นฉบับมีมากกว่าหนึ่งความหมายหรือคำที่มีความหมายอ้างอิงหลายนัย 3) การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป ซึ่งคำหรือสำนวนที่ตัดทิ้งไปต้องเป็นคำที่ความหมายอ้างอิงไม่ปรากฏในภาษาปลายทาง ต้องไม่ใช่ความหมายที่สำคัญนัก และไม่ทำให้ความหมายของต้นฉบับผิดเพี้ยน 4) การใช้คำอ้างอิงเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำฟุ่มเฟือย

หรือใช้คำซ้ำ การใช้คำอ้างอิงจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเพื่อให้ภาษาปลายทางสละสลวย 5) การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่เฉพาะกว่าเนื่องจากในแต่ละภาษามีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม ทำให้บ่อยครั้งคำบางคำในภาษาต้นฉบับยากจะถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาปลายทาง หรือไม่สามารถให้ภาพได้ชัดเจนเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ เช่นคำว่า “แกงเขียวหวาน” ไม่มีคำในภาษาอังกฤษ จึงแปลเพียง “curry” ซึ่งเป็นคำที่กว้างกว่า 6) การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่าง ๆ 7) การแทนที่ทางวัฒนธรรมผู้แปลอาจปรับบทแปลให้อยู่ในบริบทไทยเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นภาพที่ผู้เขียนต้องการสื่อมากกว่าด้วยการแปลตรงตัว และ 8) การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ

ในระดับโครงสร้าง กลวิธีการแปลที่ใช้ศึกษา 1) การเปลี่ยนโครงสร้างของคำ เนื่องจากธรรมชาติของภาษาอังกฤษและภาษาไทยในแง่มุมมองด้านความหมายของคำนั้นสามารถเทียบเคียงกันได้ อาจกล่าวได้ว่า ในงานแปลเชิงวิชาการ คำในภาษาอังกฤษสามารถให้ความหมายเทียบเคียงได้กับคำในภาษาไทย (ศรัณญา ผังสุวรรณดำรง, 2556) แต่ปัญหาคือ แม้ว่าคำจะมีความหมายเทียบเคียงกัน แต่ด้วยลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีความแตกต่างกันอย่างมากทั้งด้านคุณสมบัติและการทำงานของคำตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ในประโยค ทำให้ผู้แปลจำเป็นต้องเปลี่ยนโครงสร้างของคำบ่อยครั้ง 2) การทับศัพท์ เป็นการปรับบทแปลระดับเสียง ผู้แปลจะใช้กลวิธีนี้ในกรณีที่เป็นชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อคน หรือสถานที่ 3) การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี ดังที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากโครงสร้างทางไวยากรณ์ในภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีความแตกต่างกันอย่างมากทำให้การถ่ายทอดจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาแปลจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างเพื่อความหมาย และความสละสลวยอ่านแล้วเป็นธรรมชาติในภาษาปลายทาง ดังนั้นจึงอาจต้องเรียงสลับที่คำใหม่ จากหัวไปท้ายหรือจากท้ายมาหัวเพื่อให้เป็นไปตามโครงสร้างภาษาไทย (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2549 ; สุพรรณิ อาศัยราช, 2555) 4) การเพิ่มและละคำในประโยค 5) การปรับใช้ Passive voice และ Active voice การปรับโครงสร้างในระดับที่สูงกว่าประโยคอาจปรับระดับข้อความ เพื่อให้การนำเสนอบทแปลสามารถสื่อความเทียบเคียงกับต้นฉบับได้ 7) การแปลแบบเอาความและ 8) การเปลี่ยนประโยคเป็นวลีหรือวลีเป็นประโยค

โดยสรุป กระบวนการแปลมีขั้นตอนที่เป็นระบบและซับซ้อน ต้องอาศัยความรู้ทางภาษาต้นฉบับและภาษาปลายทางของผู้แปลเพื่อให้สามารถถ่ายทอดความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อความออกมาได้เทียบเคียงกับต้นฉบับมากที่สุด การแปลถือเป็นทักษะหนึ่งที่ใช้ทดสอบความรู้ทางภาษาของผู้เรียนภาษาต่างประเทศนั้นๆ และยังเป็นวิธีการหนึ่งในการสอนภาษาต่างประเทศด้วย อนึ่ง นิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยตรง จุดประสงค์เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ของตนเองและจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษถ่ายทอดความรู้ของตนเองในด้านวิชาชีพครู อีกทั้งยังใช้ทักษะการแปลค้นคว้าข้อมูลเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพของตนเอง จะเห็นได้ว่า การแปลเป็นทักษะที่สำคัญและส่งผลต่อผู้เรียนสาขาภาษาอังกฤษศึกษาอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ทักษะการแปลจึงเป็นทักษะหนึ่งที่ได้รับ การสร้างเสริมควบคู่กับความรู้ภาษาอังกฤษและวิชาชีพครู นอกจากนี้เนื่องจากความเกี่ยวข้องระหว่างความรู้ภาษาอังกฤษกับผู้เรียนแล้ว ยังมีผลต่อการพัฒนาด้านวิชาชีพและถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ที่นิสิตต้องออกไปฝึกสอนในลำดับต่อไป อย่างไรก็ตามแม้ทักษะการแปลจะสำคัญต่อผู้เรียนสาขาภาษาอังกฤษศึกษาดังข้างต้น แต่จากการศึกษาข้อมูล พบว่า ในประเทศไทยงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและกลวิธีการแปลของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษามีจำนวนน้อยมาก และแทบไม่พบการศึกษาที่เจาะจงเฉพาะการแปลบทความทางการศึกษาเลย ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาประเด็นดังกล่าวเพื่อนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหา ค้นคว้าวิธีการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการแปลแก่นิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาอังกฤษเป็นไทยของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา
2. เพื่อศึกษากลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาจากภาษาอังกฤษเป็นไทยของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผู้วิจัยเก็บข้อมูล 2 แหล่งคือ 1) โดยศึกษาจากต้นฉบับบทความทางการศึกษาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับปฐมวัยและบทแปลภาษาไทยของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 11 เรื่อง โดยคัดเลือกมาจากทั้งหมด 34 เรื่อง ซึ่งงานจำนวน 11 เรื่องนี้ แปลโดยนิสิตจำนวน 11 คน ผู้วิจัยคัดเลือกงานแปลโดยยึดตามเกณฑ์งานแปลของไนดา (Nida, 1982) และสัญญาวิ สายบัว (2550) คือ เป็นการแปล มิใช่การสรุปความหรือเรียบเรียงเอกสาร และผู้แปลไม่ใช่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นเพื่อแปลเอกสารโดยเฉพาะ บทแปลข้างต้นนำมาจากงานที่นิสิตได้รับมอบหมายให้แปลตลอดหนึ่งภาคการศึกษา อันเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในรายวิชา การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนชั้นปฐมวัย และ 2) โดยศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการแปลและวิธีแก้ไขระหว่างทำการแปลบทความ ผู้วิจัยคัดเลือกผู้แปลบทความข้างต้นแบบเจาะจงจำนวน 4 คนที่สมัครใจในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการแปลโดยผู้วิจัยทำการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจัดบันทึกแยกออกมาเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ปัญหาการแปลขณะที่ผู้แปลทำการแปลข้อความตัวอย่างบทแปล กลวิธีการแปล วิธีการแก้ปัญหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ 1) ตารางบันทึกข้อมูลวิเคราะห์กลวิธีการแปล โดยวิเคราะห์ระดับคำและระดับโครงสร้างตามแนวคิดทฤษฎีของสัญญาวิ สายบัว (2550) ใช้เมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์กลวิธีการแปลจากบทแปลของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการแปลและภาษาอังกฤษศึกษาจำนวน 3 คน ได้แก่ นักแปลอาชีพ อาจารย์สอนวิชาการแปล และอาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา หลังจากวิเคราะห์กลวิธีการแปลและสัมภาษณ์ผู้แปลแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติค่าร้อยละและค่าความถี่ตามลำดับ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ 1) ปัญหาในการแปลและความหมายที่ผิดเพี้ยนกับต้นฉบับ ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์บทแปลและการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งกล่าวถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาการแปล และ 2) กลวิธีการแปลบทความทางการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น กลวิธีการแปลในระดับคำ และระดับโครงสร้าง ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในการแปลและความหมายที่ผิดเพี้ยนกับต้นฉบับ

ผู้วิจัยนำเสนอผลวิเคราะห์การแปลที่ทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับโดยผลที่แสดงในตารางที่ 1 เป็นข้อมูลมาจากการวิเคราะห์บทแปลเท่านั้น ซึ่งนำเสนอเป็นจำนวนความถี่ของข้อความที่ปรากฏและค่าร้อยละ

ตารางที่ 1 จำนวนข้อความและคำร้อยละของการแปลที่ทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับ

การแปลที่ทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไป จากต้นฉบับ	จำนวนข้อความ (ความถี่)	ร้อยละ	ลำดับที่
1. แปลขาด/ ไม่ได้แปล	86	56.95	1
2. แปลผิดความ/ แปลคลาดเคลื่อน	62	41.06	2
3. แปลเกิน	3	1.99	3
รวม	151	100.00	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การแปลที่ทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับเกิดจากการแปลขาดหรือไม่ได้แปลมากที่สุด และเมื่อนำผลจากตารางมาวิเคราะห์ร่วมกับการศึกษาปัญหาในการแปลผ่านการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบความสอดคล้องระหว่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์บทแปลภาษาไทยที่สะท้อนปัญหาออกมาอย่างเด่นชัดผู้วิจัยนำเสนอผลและวิจารณ์ปัญหาการแปลที่พบในการวิเคราะห์บทแปลมาสนับสนุนดังนี้

1.1 การไม่เข้าใจโครงสร้างภาษาอังกฤษอย่างแท้จริงถือเป็นปัญหาที่สร้างผลกระทบต่อผู้แปลมากที่สุด เนื่องจากบางประโยคมีความยาวเพราะมีส่วนขยายหลายส่วนซ้อนกัน ทำให้อ่านไม่เข้าใจความหมายหรือบางครั้งอ่านเข้าใจความหมาย แต่ไม่สามารถแปลออกมาได้อย่างชัดเจน สละสลวยตามธรรมชาติในภาษาไทยได้ ข้อความบางส่วนจึงกำกวม ไม่สามารถสร้างกระ้างแก่ผู้อ่านได้ ซึ่งปัญหานี้นำไปสู่การแปลขาดหรือไม่ได้แปล ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 : Despite huge cognitive gains in the preschool years, however, they are not little adults and still display many cognitive limitations. แปลว่า แม้จะได้รับองค์ความรู้และความเข้าใจแต่พวกเขาก็ยังมีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน” (ผู้แปล E : เอกสารชิ้นที่ 5)

คำอธิบาย : เนื่องจากต้นฉบับต้องการสื่อความว่า แม้เด็กก่อนวัยเรียนจะได้รับองค์ความรู้และความเข้าใจมากมายแต่พวกเขาก็ยังมีข้อจำกัดในหลายๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องแปลคำว่า huge และ the preschool years แต่ในฉบับแปลขาดข้อความที่ต้องการสื่อความหมายนี้ นอกจากนี้ ผู้แปลยังไม่ได้แปล they are not little adults ตัวอย่างนี้ถือเป็นการแปลขาด เนื่องจากผู้แปลเลือกที่จะไม่แปลบางข้อความซึ่งทำให้ใจความสำคัญในต้นฉบับขาดหายไป

1.2 ผู้แปลเลือกความหมายของคำที่มีความหมายอ้างอิงหลายนัยผิด จึงทำให้ความหมายในภาษาปลายทางผิดเพี้ยนจากต้นฉบับ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 2 : Children require multiple exposures to words in order to develop a rich understanding of their meaning and use. แปลว่า เด็กๆ จำเป็นต้องได้เรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ ในการเรียงลำดับคำ เพื่อพัฒนาความเข้าใจความหมายและการใช้คำเหล่านั้น(ผู้แปล A : เอกสารชิ้นที่ 1)

คำอธิบาย : ผู้แปลไม่รู้ว่ in order to (อนุสัณฐาน) แปลว่า เพื่อที่จะ จึงเลือกความหมายผิดของคำว่า order เป็น “ในการเรียงลำดับคำ” ซึ่งส่งผลให้ความหมายในฉบับแปลผิดกับต้นฉบับมาก

1.3 เมื่อผู้แปลขาดความรู้เรื่องวัฒนธรรมในภาษาต้นฉบับ ได้แก่ ลักษณะของกิจกรรม สถานที่ หรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมของผู้เขียน ทำให้ผู้แปลเลือกแปลตรงตัวหรือเดาความหมายด้วยตนเอง จนส่งผลให้เกิดความหมายคลาดเคลื่อนในภาษาปลายทาง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 3 : Make-believe play แปลว่า ทำให้เชื่อจริงว่า

คำอธิบาย : ผู้แปลขาดความรู้เรื่องวัฒนธรรม จึงทำให้แปลผิด ทั้งที่ในความเป็นจริง Make-believe play คือ การเล่นบทบาทสมมติ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างสถานการณ์ให้เด็กเล่นในรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากปกติ เช่น สมมติบทบาทเป็นสัตว์แพทย์ หรือนักบินวางแผนการเดินทาง

1.4 หลายคนมักเข้าใจผิดว่า เวลาไม่เกี่ยวข้องกับการแปลโดยตรงเพราะถือเป็นปัจจัยภายนอก แต่ในความเป็นจริงเวลาถือเป็นส่วนสำคัญต่อคุณภาพงานแปลอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้แปลจำเป็นต้องใช้เวลาเพื่อหาข้อมูลอ่านวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาได้อย่างถูกต้อง หรือค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ เช่น เกม วิธีการสอน หรือข้อมูลเฉพาะด้านอื่นๆ ที่ตนเองไม่รู้ หรือแม้กระทั่งต้องการเวลาทบทวนเพื่อแก้ไขงานซ้ำหลายครั้งแต่ผลิตมีตารางเรียนและงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาอื่นเช่นกัน จึงทำให้เวลาในการแปลมีจำกัด และส่งผลต่อคุณภาพของงานแปล

2. กลวิธีการแปลบทความทางการศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอวิเคราะห์กลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาโดยแบ่งเป็นกลวิธีการแปลเป็น 2 ระดับคือ ระดับคำ และระดับโครงสร้าง ซึ่งในตารางที่ 2 และ 3 นำเสนอจำนวนความถี่ของข้อความที่ปรากฏและค่าร้อยละเมื่อศึกษากลวิธีในระดับระดับคำ และระดับโครงสร้างตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวนข้อความและค่าร้อยละของกลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาในระดับคำ

กลวิธีการแปล (ในระดับคำ)	จำนวนข้อความ (ความถี่)	ร้อยละ	ลำดับที่
1. การเติมคำอธิบาย			
1.1 การเติมข้อความสั้นๆ	7	25.00	
1.2 การเติมลักษณะนาม	1	3.57	1
2. การเลือกใช้คำตามบริบท	6	21.43	2
3. การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป	5	17.86	3
4. การใช้คำอ้างอิง	4	14.29	4
5. การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้น แทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่เฉพาะกว่า	3	10.72	5
6. การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ	1	3.57	6
7. การแทนที่ทางวัฒนธรรม	1	3.57	6
8. การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ	0	0.00	7
รวม	86	100.00	

2.1 กลวิธีการแปลในระดับคำ

จากตารางที่ 2 ผู้วิจัยนำเสนอจำนวนข้อความและร้อยละของกลวิธีการแปลในระดับคำที่พบในบทแปลจำนวน 11 เรื่อง ผู้แปลขอนำเสนอตัวอย่างข้อความที่พบจากวิเคราะห์บทแปล โดยนำเสนอ 3 อันดับแรกที่พบได้บ่อยที่สุด ดังต่อไปนี้

2.1.1 การเติมคำอธิบาย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 4: self-directed activities แปลว่า กิจกรรมที่แสดงให้รู้ถึงตัวตนและความสามารถของตนเอง (ผู้แปล A : เอกสารชิ้นที่ 1)

คำอธิบาย : ผู้แปลเพิ่มข้อความอธิบายสั้นๆ ถึงลักษณะของกิจกรรมเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจยิ่งขึ้น

2.1.2 การเลือกใช้คำตามบริบท ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5 : Viewed nationwide, if all families were able to enroll their children in pre-school programs at the same rate as high-income families do now, แปลว่า เมื่อพิจารณาทั่วทั้งประเทศ หากทุกครอบครัวสามารถส่งบุตรหลานของตนเองเข้าเรียนในหลักสูตรปฐมวัยที่มีค่าใช้จ่ายสูง เหมือนกับครอบครัวที่ร่ำรวยจ่ายได้ (ผู้แปล B : เอกสารชิ้นที่ 2)

คำอธิบาย : คำว่า enroll มีความหมายมากกว่าหนึ่ง ได้แก่ 1) officially register as a member of an institution or a student on a course. 2) enter (a deed or other document) among the rolls of a court of justice. (Oxford dictionary online) ในกรณีนี้ต้นฉบับ ผู้แปลเลือกใช้คำในความหมายที่ 1 แปลว่า เข้าเรียน ซึ่งสอดคล้องกับบริบท ทำให้บทแปลสามารถสื่อความได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่บางกรณีผู้แปลเลือกคำใช้ผิด จนนำไปสู่ปัญหาการแปลคลาดเคลื่อนด้วย

2.1.3 การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 6 For instance, after reading such books as Byron Barton's "Building a House. แปลว่า ตัวอย่างเช่น หลังจากอ่านหนังสือเรื่อง "Building a House"(ผู้แปล C : เอกสารชิ้นที่ 3)

คำอธิบาย: ผู้แปลสามารถตัด Byron Barton's ออกได้เพราะไม่ได้ส่งผลต่อความหมายในต้นฉบับ จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้แปลเลือกตัดคำหรือสำนวนที่เป็นสิ่งเฉพาะ ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาปลายทาง แต่ความหมายที่ผู้เขียนต้องสื่อไปยังยังคงครบถ้วนอยู่

จากข้างต้นพบว่า การงานแปลบทความทางการศึกษา กลวิธีในการแปลในระดับคำที่ใช้กันมากคือ การเติมคำอธิบาย อาจเนื่องด้วยมีผู้แปลอาจพิจารณาเห็นแล้วว่า มีคำจำนวนมากที่ควรต้องให้ข้อความอธิบายสั้นๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น โดยคำส่วนใหญ่ที่ผู้แปลใช้กลวิธีนี้คือ คำที่เป็นชื่อเฉพาะ หรือกิจกรรมที่ชื่อเพียงอย่างเดียวไม่สามารถอธิบายความได้อย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องให้ข้อมูลสั้นๆ เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 จำนวนข้อความและคำร้อยละของกลวิธีการแปลบทความทางการศึกษาในระดับโครงสร้าง

กลวิธีการแปล (ในระดับโครงสร้าง)	จำนวนข้อความ (ความถี่)	ร้อยละ	ลำดับที่
1. การเปลี่ยนโครงสร้างของคำ	17	21.79	1
2. การทับศัพท์	14	17.95	2
3. การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี	11	14.10	3
4. การเพิ่มคำในประโยค	10	12.82	4
5. การปรับใช้ Passive voice และ Active voice	8	10.25	5
6. การปรับโครงสร้างในระดับที่สูงกว่าประโยค	6	7.69	6
7. การแปลแบบเอาความ	6	7.69	7
8. การละคำในประโยค	5	6.41	8
9. การปรับการใช้ปฏิเสธ	1	1.30	9
10. การเปลี่ยนประโยคเป็นวลี หรือวลีเป็นประโยค	0	0.00	10
รวม	78	100.00	

2.2 กลวิธีการแปลในระดับโครงสร้าง

จากตารางที่ 3 ผู้วิจัยนำเสนอจำนวนข้อความและร้อยละของกลวิธีการแปลในระดับโครงสร้างที่พบในบทแปลจำนวน 11 เรื่อง ผู้แปลขอเสนอตัวอย่างข้อความที่พบจากวิเคราะห์บทแปล โดยนำเสนอ 3 อันดับแรกที่พบได้บ่อยที่สุด ดังต่อไปนี้

2.2.1 การเปลี่ยนโครงสร้างของคำ เป็นกลวิธีในการแปลระดับโครงสร้างที่ผู้แปลเลือกใช้มากที่สุด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7 : Encourage parents to talk and read to their children in their home language as a way of strengthening children's L1 language skills. แปลว่า การกระตุ้นพ่อแม่ให้พูดคุยหรืออ่านให้ลูกฟังด้วยภาษาแม่เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างภาษาแม่ของเด็กให้แข็งแรงขึ้น(ผู้แปล A : เอกสารชิ้นที่ 1)

คำอธิบาย : จะเห็นได้ว่า ผู้แปลเปลี่ยนโครงสร้างของคำด้วยการเปลี่ยนประเภทจากคำว่า Encourage(กริยา) เป็น การกระตุ้น (นาม) และ strengthening(นาม) เป็น เสริมสร้างให้แข็งแรงขึ้น(กริยา) เพื่อให้บทแปลเป็นธรรมชาติในภาษาไทย

2.2.2 การทับศัพท์ เป็นการปรับบทแปลระดับเสียง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8: MARY N. WONDERLICK แปลว่า แมรี เอ็น วันเดอร์ลิก(ผู้แปล B : เอกสารชิ้นที่ 2)

ตัวอย่างที่ 9: Carol Ann Tomlinson แปลว่า แครอล แอน ทอมลินสัน(ผู้แปล D : เอกสารชิ้นที่ 4)

คำอธิบาย : ผู้แปลจะใช้กลวิธีการทับศัพท์ในกรณีที่เป็นชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อคน หรือสถานที่ จากการสังเกตพบว่าผู้แปลไม่ได้ใช้กฎเกณฑ์ตายตัวของราชบัณฑิตยสถานมาใช้ในการทับศัพท์ แต่จะใช้การทับศัพท์ตามการออกเสียงของเจ้าของภาษาที่ตนเองคุ้นชินมากกว่า

2.2.3 การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 10 : essential foundational skills แปลว่า ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น(ผู้แปล A: เอกสารชิ้นที่ 1)

ตัวอย่างที่ 11 : the power of purposeful preschool environments แปลว่า พลังของสิ่งแวดล้อมต่อการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน (ผู้แปล E : เอกสารชิ้นที่ 5)

คำอธิบาย : จะเห็นได้ว่า ผู้แปลปรับวิธีเรียงคำในวลีให้เป็นไปตามกฎโครงสร้างไวยากรณ์ไทย ซึ่งอ่านแล้วเป็นธรรมชาติ

เนื่องจากโครงสร้างภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความแตกต่างระหว่างโครงสร้างกันมาก ผู้แปลจึงต้องปรับบทแปลเพื่อให้เป็นไปตามไวยากรณ์ภาษาไทย ซึ่งสามารถทำได้ยากกว่าในระดับคำ อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นการปรับแปลในระดับโครงสร้าง พบว่าผู้แปลเลือกใช้การปรับระดับโครงสร้างของคำบ้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 21.79 เพื่อให้บทแปลของตนมีความหมายเทียบเคียงกับภาษาอังกฤษ

อภิปรายผลและสรุป

1. ปัญหาที่พบในการแปลและความหมายที่ผิดเพี้ยนกับต้นฉบับ

แม้ว่าผู้แปลได้ทำการวิเคราะห์ต้นฉบับ และทำการปรับบทแปลด้วยกลวิธีต่างๆ แต่ยังคงพบการแปลขาด หรือแปลผิดความหมายซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานแปลบางส่วนที่สำคัญ ปัญหาเหล่านี้เกิดจากปัจจัย 2 ชนิด ได้แก่ 1) ปัจจัยภายในของผู้แปล คือ การขาดความรู้ด้านภาษา ประสบการณ์เดิม (background knowledge) ความรู้ด้านภาษาเป็นสิ่งจำเป็นในการแปลเนื่องจากภาษาอังกฤษมีความหลากหลายด้านความหมายของคำ อีกทั้งโครงสร้างไวยากรณ์ยังแตกต่างจากภาษาไทย ถ้าผู้แปลไม่ชำนาญด้านภาษาเพียงพอ จะทำให้บทแปลคลาดเคลื่อน ประสบการณ์เดิมนับเป็นสิ่งจำเป็นอีกข้อของการแปลได้อย่างถูกต้อง ประสบการณ์เดิมอาจหมายถึงความรู้ด้านวัฒนธรรม สังคม เพศ นัยยะของข้อความในต้นฉบับของผู้เขียน ซึ่งผู้แปลจำเป็นต้องเข้าใจจึงจะสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง (ประเพศ ไกรจันทร์, 2553; Munday, 2001) เห็นได้ชัดจากการแปลผิดเกี่ยวกับเกม ข้อกำหนด หรือกิจกรรมตนเองไม่รู้จักรู้จัก ผู้แปลมักแปลที่ละคำและตรงตัวตามความหมายในพจนานุกรม ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเกมที่ผู้เขียนนำเสนอ เช่น Make-believe คือ การเล่นบทบาทสมมติ แต่ผู้แปลขาดไม่ทราบจึงแปลว่า “ทำให้เชื่อ” ซึ่งผิดความโดยสิ้นเชิง และ 2) ปัจจัยภายนอก คือ เวลานั้นเป็นอุปสรรคหนึ่งของผู้แปลด้วยเช่นกัน เพราะงานแปลที่มีคุณภาพตามหลักการประเมินงานแปล 3 ประการคือ ความถูกต้อง ชัดเจน และเป็นธรรมชาติ (Nida, 1982; Larson, 1998; สัจฉวี สายบัว, 2550) การถูกจำกัดด้วยเวลาจึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานแปลอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

2. กลวิธีการแปลบทความทางการศึกษา

ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 2 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับคำ 2) ระดับโครงสร้าง ซึ่งในระดับโครงสร้างแบ่งออกเป็น 4 ระดับย่อย ได้แก่ ระดับเสียง ระดับโครงสร้างของคำ ระดับประโยค และระดับสูงกว่าประโยค

2.1 กลวิธีในการแปลระดับคำ

กลวิธีในการแปลระดับคำที่พบบ้อยที่สุด คือ การเติมคำอธิบาย โดยแบ่งเป็นการเติมข้อความสั้นๆ และการเติมลักษณะนามทั้งนี้อาจเพราะในบทความมีคำจำนวนมาก เช่น คำที่เป็นชื่อเฉพาะ หรือ

กิจกรรมที่ชื่อ เพียงอย่างเดียวไม่สามารถอธิบายความได้อย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องให้ข้อมูลสั้นๆ เพิ่มเติมแบบกะทัดรัด ได้แก่ ข้อความอธิบายสั้นๆ ถึงลักษณะของกิจกรรมเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจยิ่งขึ้น แต่ไม่ต้องการใส่ข้อมูลจำนวนมากแบบเชิงอรรถ ซึ่งสอดคล้องกับสัญญาวิ สายบัว (2550) ที่กล่าวว่า การใส่เชิงอรรถในบทแปลมากเกินไปจะสร้างความเบื่อหน่ายแก่ผู้อ่านเพราะเป็นการขัดจังหวะความต่อเนื่องในการอ่าน ดังนั้นการเติมคำอธิบายจึงเป็นกลวิธีในการเพิ่มเติมข้อมูลแก่ผู้อ่านที่ดีกว่าอย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้แปลเลือกเติมข้อความสั้นๆ มากกว่าการเติมลักษณะนาม อาจเพราะผู้แปลเชื่อว่า ผู้อ่านมีความรู้เดิมอยู่แล้วจึงน่าจะเข้าใจ เพราะสังคมไทยเปิดรับวัฒนธรรมจากตะวันตก ทำให้สามารถเข้าใจและใช้คำยืมหรือคำทับศัพท์ได้ง่าย (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2547) เช่น ผู้แปลเลือกเพียงการทับศัพท์ของคำว่า แคลิฟอร์เนีย แทนการใส่ลักษณะนามเพิ่มเป็นมลรัฐแคลิฟอร์เนีย

กลวิธีการแปลในระดับคำที่พบบ่อยเป็นลำดับสองคือ การเลือกใช้คำตามบริบท ซึ่งกลวิธีนี้มีความสำคัญมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของหนึ่งฤทัย ลาที (2556) พบว่า กลวิธีการเลือกคำให้เหมาะสมกับบริบทเป็นกลวิธีที่นักแปลอาชีพเลือกเป็นลำดับต้นๆ โดยเฉพาะเมื่อคำในต้นฉบับมีมากกว่าหนึ่งความหมายหรือเป็นคำที่มีความหมายอ้างอิงหลายนัย จากบทแปลของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษาพบว่า การเลือกใช้คำปรากฏอยู่ในหลายกรณี ตัวอย่างเช่นคำว่า enroll และ cry ผู้แปลเลือกสามารถเลือกความหมายของ enroll แปลว่า เข้าโรงเรียน ได้อย่างถูกต้อง แต่ในกรณีของคำว่า cry ผู้แปลกลับเลือกใช้ความหมายผิดคือ แปลว่า ร้องไห้ ทั้งที่ในบริบทนั้นหมายถึง ตะโกนทำให้ความหมายในบทแปลคลาดเคลื่อนไปจากต้นฉบับ การเลือกใช้คำไม่เหมาะสมกับบริบทของผู้แปล สันนิษฐานว่าน่าจะเกิดขึ้นเพราะมักนิยมยึดเอาความหมายแรก (primary meaning) ตามพจนานุกรมมากกว่าการพิจารณาบริบทแล้วค่อยเลือกคำแปลที่เหมาะสม ซึ่งการกระทำลักษณะนี้ส่งผลต่อบทแปลอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่นเดียวกับไนดา (Nida, 1982) และเบเกอร์ (Baker, 2006) พบปัญหาดังกล่าวจากผู้แปลที่พวกเขาศึกษา ดังนั้นทั้งสองจึงมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้แปลจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพิจารณาบริบทประกอบมากกว่าการเปิดพจนานุกรมเพื่อดูความหมายอย่างเดียว ซึ่งไม่ช่วยให้จับความหมายที่แท้จริงของต้นฉบับได้

กลวิธีการแปลในระดับคำที่พบบ่อยที่สุดเป็นลำดับสามคือ การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไปจากการวิเคราะห์พบว่า ผู้แปลเลือกตัดคำหรือสำนวนที่เป็นสิ่งเฉพาะ เช่น ชื่อหนังสือ หรือชื่อเรียกสิ่งของ ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาปลายทางแต่ความหมายที่ผู้เขียนต้องสื่อยังคงครบถ้วนอยู่ อย่างไรก็ตามคำหรือสำนวนที่ตัดทิ้งนี้ต้องไม่ใช่ความหมายที่สำคัญมาก และไม่ทำให้ความหมายของต้นฉบับผิดเพี้ยน ผู้แปลจึงจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์ต้นฉบับให้เข้าใจถ่องแท้ก่อนซึ่งสอดคล้องกับวาร์ตัน (Wharton, 2011) ที่สนับสนุนแนวคิดการวิเคราะห์ต้นฉบับโดยเชื่อมโยงระหว่างภาษาและการศึกษาวัฒนธรรมก่อนการแปลหรือการปรับบทแปลเพื่อไม่ให้ความหมายเดิมผิดเพี้ยน

2.2 กลวิธีการแปลในระดับโครงสร้าง

กลวิธีในการแปลระดับโครงสร้างที่ผู้แปลเลือกใช้มากที่สุดคือ การเปลี่ยนโครงสร้างของคำในประโยค แม้ว่าคำในภาษาอังกฤษสามารถให้ความหมายเทียบเคียงได้กับคำในภาษาไทยได้ (ศรันญา ผังสุวรรณดำรง, 2556) แต่ลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีความแตกต่างกันอย่างมากทั้งด้านคุณสมบัติและการทำงานของคำตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ในประโยค (สัญญาวิ สายบัว, 2550) ก่อให้เกิดปัญหาแก่นิสิตที่เป็นผู้แปล ทำให้จำเป็นต้องเปลี่ยนโครงสร้างของคำบ่อยครั้ง ซึ่งอาจเปลี่ยนจากคำนามเป็นคำกริยา จากคำคุณศัพท์เป็นกริยาหรือคำนาม ฯลฯ จุดประสงค์ของผู้แปลในการเปลี่ยนโครงสร้างของคำด้วยการเปลี่ยนประเภทของคำคือ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นบทแปลที่เทียบเคียงกับต้นฉบับ

ซึ่งสอดคล้องกับข้อสันนิษฐานของอังคณา เทพแบ่ง (2555) ว่า ส่วนหนึ่งอาจเพราะวากยสัมพันธ์ภาษาไทยที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากภาษาอังกฤษ และภาษาไทยเป็นภาษาที่ให้ความสำคัญกับใจความมากกว่าชนิดของคำทำให้ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีนี้บ่อยที่สุด กลวิธีการเปลี่ยนโครงสร้างของคำเนื่องจากความแตกต่างระหว่างโครงสร้างภาษาต้นฉบับและภาษาปลายทางนี้สามารถเรียกอีกอย่างว่า transposition (Pym, 2010) เป็นกลวิธีหนึ่งที่เบเกอร์(Baker, 2006) แนะนำในกระบวนการปรับบทแปลและพบว่าวิธีการนี้ส่งผลดีต่องานแปลของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษศึกษา

กลวิธีในการแปลระดับโครงสร้างลำดับต่อมาคือ การทับศัพท์ซึ่งเป็นการปรับบทแปลระดับเสียง ผู้แปลจะใช้กลวิธีนี้ในกรณีที่เป็นชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อคน หรือสถานที่ จากการสังเกตพบว่า ผู้แปลไม่ได้ใช้กฎเกณฑ์ตายตัวของราชบัณฑิตยสถานมาใช้ในการทับศัพท์ แต่จะใช้การทับศัพท์ตามการออกเสียงของเจ้าของภาษาที่ตนเองคุ้นชินมากกว่า เช่น แมรี่ เอ็น วันเดอร์ลิก(MARY N. WONDERLICK) เช่นเดียวกับผลวิจัยของ แกสตัน (Gaston, 2011) และปัทมา สัมพันธ์มิตร (2558) ที่พบว่า การแปลเฉพาะชื่อ (proper nouns) อย่างอาหารไทยและการแปลพาดหัวข่าวกีฬา มักใช้กลวิธีการแปลระดับเสียงตามความคุ้นชินโดยไม่ยึดตามหลักการทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน

กลวิธีการแปลในระดับโครงสร้างที่พบบ่อยเป็นลำดับสามคือ การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี จากการศึกษาพบว่า ผู้แปลมีการปรับโครงสร้าง โดยอาจเรียงสลับการลำดับคำในประโยค หรือปรับวิธีเรียงคำในลีให้เป็นไปตามกฎโครงสร้างไวยากรณ์ไทยซึ่งอ่านแล้วเป็นธรรมชาติ กลวิธีนี้ใช้เพื่อแก้ปัญหาการถ่ายทอดจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นบทแปลภาษาไทยที่มีความหมายถูกต้อง สละสลวยเป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับสุพรรณิ ปิ่นมณี (2549) และสุพรรณิ อาศัยราช (2555) ที่พบว่า การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีช่วยให้ภาษาแปลมีความสละสลวย ชัดเจน และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้นและได้อรรถรสเทียบเคียงกับต้นฉบับได้

โดยสรุป นิสิตสาขาภาษาอังกฤษใช้กลวิธีการปรับบทแปลทั้ง 2 ระดับคือ ระดับคำและระดับโครงสร้าง ซึ่งการปรับบทแปลในระดับคำสามารถพบได้บ่อยกว่าและทำได้ง่ายกว่าระดับโครงสร้าง ส่งผลให้คำในบทแปลสามารถเทียบเคียงต้นฉบับได้อย่างราบรื่นซึ่งกลวิธีระดับคำที่ใช้บ่อยที่สุดคือ การเติมคำอธิบายสั้นๆ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้อ่าน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบข้อสังเกตว่า แม้เป็นกลวิธีการแปลในระดับโครงสร้าง แต่กลวิธีที่ผู้แปลใช้มากที่สุดยังคงมีความเกี่ยวข้องกับคำ ในระดับโครงสร้างนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีปรับระดับโครงสร้างของคำบ่อยที่สุดทั้งนี้อาจเพราะหน่วยคำเป็นสิ่งที่สามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้อย่างมีความหมายก่อนหน่วยอื่น (ศรีธัญญา ผิงสุวรรณ์ดำรง, 2556)และหน่วยคำในภาษาไทยยังสามารถให้ความหมายที่เทียบเคียงกับคำในภาษาอังกฤษได้ดีอีกด้วย ความแตกต่างระหว่างโครงสร้างของสองภาษาเป็นเหตุทำให้ผู้แปลต้องปรับโครงสร้างระดับคำเพื่อให้เป็นไปตามไวยากรณ์ภาษาไทยบทแปลจะสละสลวยและเป็นธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาการแปลที่พบข้างต้น นับเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์แก่ครูผู้สอน นิสิตและผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นควรมีการส่งเสริม ค้นคว้า เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษาของนิสิตเพิ่มมากขึ้นจากกิจกรรมการแปลที่หลากหลาย วิธีการสอนภาษาอังกฤษที่เข้มข้นยิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่หนทางการพัฒนาทางภาษาของนิสิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาทักษะทางภาษาผ่านการแปลของผู้เรียนเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งมีผลต่อความก้าวหน้าของความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ทางภาษาของผู้เรียน (Gewertz, 2012) ผู้วิจัยขอเสนอแนะการเรียนการสอนไวยากรณ์อย่างมีบริบท (Grammar in contexts) จากสื่อจริง (authentic materials) โดยสอนใน

รายวิชาภาษาอังกฤษทั่วไป เพราะเป็นรายวิชาพื้นฐานที่ช่วยสร้างเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษให้แก่บัณฑิตซึ่งโดยปกติในรายวิชาดังกล่าวมักใช้สื่อการสอนที่สร้างสำหรับการฝึกภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ ดังนั้นไวยากรณ์ บทอ่าน หรือคำศัพท์ต่างๆ อาจถูกนำเสนอแบบแยกส่วนหรือไม่เป็นธรรมชาตินักเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย แต่ผู้เรียนจะประสบปัญหาเมื่อต้องใช้ทักษะภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง (Nunan, 1998) ดังนั้นครูจึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนไวยากรณ์จากสื่อจริง เนื่องจากการเรียนไวยากรณ์แบบไม่แยกส่วนและสอดแทรกมาในบทอ่านอย่างเป็นธรรมชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจกฎเกณฑ์และการใช้ไวยากรณ์หรือโครงสร้างทางภาษาอย่างมีความหมายในบริบทจริง จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านบทความต่างๆ ได้ดีขึ้นตามไปด้วย นอกเหนือจากพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษและทักษะการแปล ยังเป็นการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนในเวลาเดียวกัน

นอกจากสื่อจริงสามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจไวยากรณ์อย่างมีบริบทและอย่างเป็นธรรมชาติแล้วยังสามารถช่วยแก้ปัญหาการแปลระดับคำ อันเนื่องมาจากการเลือกใช้ความหมายของคำผิดบริบท การขาดความรู้เดิมหรือความไม่รู้จักข้อมูลเฉพาะทางของผู้แปลตัวอย่างเช่น รายวิชาเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ควรควรรีบบทอ่านหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวมาอธิบายหรือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจคำศัพท์เฉพาะ หรือความหมายของคำที่แท้จริงในบริบทซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาชีพและทักษะทางภาษาอังกฤษของตนผ่านการแปลและการใช้สื่อจริงพร้อมกันอีกทั้งสามารถซึมซับรูปแบบภาษาอังกฤษที่หลากหลายในสถานการณ์จริงจากบริบทที่แตกต่างกัน อันจะนำไปสู่การอ่านต้นฉบับได้อย่างเข้าใจอย่างถ่องแท้ ดีความภาษาต้นฉบับและแปลเป็นภาษาปลายทางอย่างถูกต้องตามที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ในท้ายที่สุด ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง(References)

- Arsairach, S. (2012). *Translation of "I know why the caged bird sings" by Maya Angelou with an analysis*(Unpublished individual study). Thammasat University, Bangkok.
- Baker, M. (2006). *In other words: A course book on translation*.(14th ed.). New York: Routledge.
- Dungan, N. (2011). Evaluating the Quality of Trainee Translations : Toil and Trouble. In T. O'charoen and T. Poonlarp (Eds.). *Translation and Interpretation in a Multilingual Context*.(pp. 124-138). Bangkok :Chulalongkorn University Printing House.
- Gaston, S. (2011). *Translating Thai Dish Names*.In T. O'charoen and T. Poonlarp (Eds.). *Translation and Interpretation in a Multilingual Context*.(pp.139-150). Bangkok :Chulalongkorn University Printing House.
- Gewartz,C. (2012). Success of Standards Depends On Translation for Classroom. *Education Week*, 31(29), S6-S11. Retrieved March 16, 2015, from H.W.Wilson Database.
- House, J. (2011). Translation Quality Assessment : Past and Present. In T. O'charoen and T. Poonlarp (Eds.). *Translation and Interpretation in a Multilingual Context*.(pp.10-23). Bangkok :Chulalongkorn University Printing House.
- Kraichan, P. (2010). *English Translation* (3th ed.).Bangkok: Klead Thai Publishing.
- Larson, M. (1998). *Meaning-Based Translation : A Guide to Cross-Language Equivalence*. Oxford: University Press of America.

- Latee, N. (2013). *An Analysis of Translation Techniques used by Sunantha Wannasin Bell in her translation of Atlantic: Great Sea Battle, Heroic Discoveries, Titanic Storms, and a Vast Ocean of a Million Stories* (Unpublished master's thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Moffatt, P. Lecturer Kanchanaburi Rajabhat University. (January 9, 2015). Interview.
- Munday, J. (2001). *Introducing Translation Studies*. London: Routledge.
- Narksakun, K. (1998). *Sound System in Thai Language* (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Nida, E. (1982). *The Theory and Practice of Translation*. Leiden: E.J. Brill.
- Nida, E. & Taber, R. (1974). *The Theory and Practice of Translation*. Leiden: E.J. Brill.
- Nunan, D. (1998). Teaching Grammar in Context. *ELT Journal*. (52)2, 101-109.
- Oxford University Press. *Oxford Dictionary*. Retrieved February 16, 2015 from <https://www.oxforddictionaries.com/>.
- Phangsuwandamrong, S (2013). *Translation strategies of the inspirational quotes in LifeRevo.org Website* (Unpublished individual study). Thammasat University, Bangkok.
- Pinmanee, S. (2006). *Advanced Translation* (3th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Prasit-Rattasin, A (2004). The Revolution of Word Borrowing and Terminology in Thai Society. *Journal of Arts*, 33(1), 207-209.
- Pym, A. (2010). *Exploring Translation Studies*. London: Routledge.
- Samphanthamit, P. (2015). *Translation Strategies Used in FIFA World Cup News Headlines: A Case Study of Sportradio FM 96 MHz* (Unpublished master's thesis). Burapha University, Chonburi.
- SaiBua, S. (2007). *Principles of Translation* (8th ed.). Bangkok: Thammasat University Press.
- Thepakrapong, T. (2004). *Basic Translation* (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Theppang, A (2012). Translation Strategies of Compound Nouns from English to Thai in 'Harry Potter and the Philosopher's Stone'. *Journal of Culture and Arts in Humanities and Social Sciences Srinakarinwirot University*, 14 (1), 95-104.
- Wharton, S. (2011). Critical Text Analysis: Linking Language and Cultural Studies. *ELT Journal: English Language Teachers Journal*, 65(3), 221-229. Retrieved March 16, 2015, from H.W. Wilson Database.